

SEMINÁRNÍ PRÁCE - OPRAVA

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT (PSY717)

Adéla Kozáková
407156, PSY - GEN

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, PhD., Mgr. Jan Širůček, PhDr. Lucia Gálová, Ph.D.

Datum odevzdání: 28. 5. 2015

Fakulta sociálních studií MU, 2014/2015

STEM (Středisko empirických výzkumů) provedlo v březnu roku 2015 průzkum veřejného mínění na téma vztah občanů České republiky k cizincům. Reprezentativní vzorek obyvatel ČR tvořilo 1089 respondentů starších osmnácti let. Respondenti byli vybráni metodou kvótního výběru. Průzkum se zaměřoval na to, jak jsou Češi tolerantní k cizincům a výzkum tvořily čtyři názory, se kterými mohli respondenti *určitě souhlasit, spíše souhlasit, spíše nesouhlasit a určitě nesouhlasit*: 1) „Každý člověk žijící v České republice by měl mít právo získat občanství bez ohledu na svoji národnost a etnický původ.“, 2) „Každá etnická skupina nebo menšina by měla mít možnost žít podle vlastních tradic a zvyků.“, 3) „Česká veřejnost přistupuje k cizím státním příslušníkům s pobytem v ČR bez předsudků a zaujatosti.“, 4) „Cizí státní příslušníci s pobytem v ČR představují příliš velké bezpečnostní riziko.“ (STEM, 2015). Výsledkem průzkumu bylo zjištění, že česká společnost je historicky nejméně tolerantní k cizincům. 73 % respondentů nesouhlasí s tím, aby měli všichni lidé žijící v ČR právo na občanství (zde byl zaznamenán největší nárůst oproti minulým rokům), a 69 % nesouhlasí s tím, aby měly menšiny možnost žít podle vlastních tradic a zvyků. Slabá většina respondentů (53 %) si však myslí, že česká společnost přistupuje k cizincům bez předsudků – v loňském roce si to myslelo méně lidí. 67 % respondentů potom pociťuje z cizinců příliš velké bezpečnostní riziko (STEM, 2015). Ve zprávě průzkumu jsou výsledky ještě rozlišeny podle věkových skupin respondentů. Zajímavé bylo zjištění, že „tolerance k volnosti etnických menšin žít podle vlastních tradic a zvyků se nejvýrazněji snížila mezi lidmi ve věku 30 až 44 let a mezi lidmi s vysokoškolským vzděláním“ (STEM, 2015, s. 2). Aktuálně je tedy tato skupina obyvatel k cizincům přibližně stejně vstřícná jako ostatní skupiny – tedy ne příliš vstřícná (STEM, 2015). Středisko empirických výzkumů vysvětluje pokles tolerance (vzorku společnosti obecně) teroristickým útokem na pařížskou redakci Charlie Hebdo (STEM, 2015).

V dubnu 2015 o tomto průzkumu vydal zprávu/článek internetový zpravodajský server Novinky.cz. Autor či autorka tohoto článku velmi věrně popisuje výsledky průzkumu, které podporuje nově vytvořenými tabulkami a grafy na základě dat. Článek v podstatě pouze shrnuje výsledky průzkumu a to často doslovně přepsanými frázemi z výzkumné zprávy – často bez uvedení citace. Autor či autorka tedy do článku nepřináší nic nového a ani žádné komentáře. I vysvětlení snížení tolerance uvádí stejné jako ve výzkumu – tedy již zmíněný teroristický útok. Tím, že se autor či autorka článku vyhnul/a vlastní interpretaci článku, zamezil automaticky i jakémukoliv zkreslení, které by mohla taková vlastní interpretace přinést. Na druhou stranu jsem měla po přečtení výzkumné zprávy i článku

z Novinek pocit, že autor či autorka článku výzkumnou zprávu pouze opisuje, což však je již jiný problém než statistický. STEM navíc o několik dní později po zveřejnění tohoto výzkumu uveřejnil další průzkum, který se také zaměřoval na vnímání cizinců Čechy, ale rozebíral zároveň vztah k různým národnostem. Kdyby tedy autor či autorka spojil/a tyto dva průzkumy dohromady, vznikl by mnohem ucelenější pohled na celou problematiku.

Článek nicméně zcela správně a komplexně shrnuje výzkumnou zprávu. Vyhýbá se hodnotícím frázím, které by mohly ovlivnit názor čtenářů na tuto problematiku, článek je tedy zcela objektivní. Jediný údaj, který autor či autorka neuvádí, je počet respondentů. Tento údaj by nemusel být nutně uveden, nicméně by bylo vhodné uvést, že uvedená procenta a čísla se vztahují pouze k malému počtu lidí. Není jistota, že vzorek byl vybrán tak, aby byl skutečně reprezentativní a proto by měl autor či autorka na tento fakt ve článku upozornit a nepředpokládat, že je většina čtenářů tak inteligentní, že si tuto skutečnost domyslí a bude nad čísla uvažovat kriticky. Navíc vzorek zhruba tisíce respondentů nám rozhodně neudává názor celé společnosti, což by měl článek reflektovat. S výběrem vzorku je spojena výběrová chyba (sampling error), která nabývá větších hodnot, pokud je výběrový vzorek nepoměrně malý vzhledem k celkové populaci, což přesně vystihuje tento případ. Druhou proměnnou je zde také metoda výběru vzorku. V tomto případě mluvíme o kvótním výběru, který je poměrně problematický, protože výběrová chyba zde má odlišný rozsah než u prostého náhodného výběru – takový rozdíl potom bývá vyjadřován pomocí efektu designu výběru. Nicméně, dle mého názoru, bude v tomto průzkumu výběrový rozptyl, a s ním spojená výběrová chyba, relativně velký. Toto zpochybnění se samozřejmě týká samotného průzkumu a ne jeho prezentování Novinkami, nicméně je nutné zohlednit toto možné zkreslení při prezentování i vysvětlování výsledků.

POUŽITÁ LITERATURA

Středisko empirických výzkumů. 2015. *Tolerance českých občanů k cizincům*. Trendy 3/2015.

Staženo z: <http://www.stem.cz/clanek/3046>

INTERNETOVÝ ČLÁNEK

Novinky.cz. 22. 04. 2015. *Tolerance Čechů vůči cizincům je nejnižší v historii*.

Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/367684-tolerance-cechu-vuci-cizincum-je-nejnizsi-v-historii.html>

Budiž, opravu přijímám. Přesto se ještě na výběrovou chybu podívejte; máte o ní nepřesnou představu.

SJ